

Uppföljning av tillgänglighet till utredning och behandling inom den specialiserade psykiatrin

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) förvaltar en nationell väntetidsdatabas dit regionerna rapporterar sin tillgänglighet inom hälso- och sjukvård. Syftet med den nationella väntetidsdatabasen är att ge en samlad bild av tillgängligheten i vården och på så sätt skapa möjligheter till en god tillgänglighet och uppfyllnad av vårdgarantin.

Inom uppföljningen av tillgänglighet i specialiserad vård ingår att följa upp tillgängligheten till den specialiserade psykiatrin. Inom barn- och ungdomspsykiatrin (BUP) sker uppföljning av tillgänglighet till första besök samt till start av utredning respektive behandling. Dokumentet är framtaget för att tydliggöra vilka typer av insatser som räknas som en utredning respektive behandling inom BUP och specialiserad psykiatrisk vård för vuxna.

Definitionerna togs fram under hösten 2020 med stöd av en referensgrupp utsedd av Nätverket för styrning och ledning av psykiatrin. Definitionerna har förankrats med både Nätverket för styrning och ledning av psykiatrin och Nätverket tillgänglighet vid SKR.

De nya definitionerna kommer att gälla från senast 1 maj (maj månads data rapporteras till SKR senast 20 juni). Det kommer vara möjligt för de regioner som önskar att rapportera enligt nya definitioner från 1 mars (data för mars rapporteras till SKR senast 20 april).

Övergripande definitioner

Utredning

Beslutad insats som utifrån en definierad frågeställning innefattar systematiskt inhämtande och analys av information med hjälp av flera allmänt vedertagna metoder i syfte att fastställa en diagnostisk bedömning. Exempel på metoder kan vara fördjupad anamnestagning, psykologiska test och standardiserade intervjuer eller observationer. Utredning startar i samband med första utredningsbesök (som även kan vara distanskontakt) och är slutförd då frågeställningen besvarats och svaret dokumenterats.

Behandling

Beslutad insats som, utifrån en fastställd eller preliminär diagnostisk bedömning, rekommenderas i vård- och insatsprogram, riktlinjer eller motsvarande. Beslut, samt fokus och målsättning för behandlingen framgår av individuell vårdplan. Behandlingen startar i samband med första behandlingsbesök (som även kan vara distanskontakt).

Specifika definitioner

De specifika definitionerna är uppbyggda utifrån Socialstyrelsens Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ). En patient som väntar på en åtgärd, eller som fått en åtgärd, som ingår i tabellerna nedan ska inkluderas i tillgänglighetsuppföljningen till utredning respektive behandling inom den specialiserade psykiatrin. De insatser för vilka det idag saknas ändamålsenliga åtgärds-koder ingår inte i uppföljningen.

En psykiatrisk utredning eller behandling kan ske inom ett annat medicinskt verksamhetsområde än *931 Barn- och ungdomspsykiatrisk vård* och *901 Allmänpsykiatrisk vård, vuxna*. Dessa ska räknas med om en kontakt skett inom den specialiserade vården och kontakten har en av de listade KVÅ-koderna i kombination med någon av följande diagnoskoder (ICD-10):

- F84 Genomgripande utvecklingsstörningar
- F90 Hyperaktivitetsstörningar
- F95.2 Kombinerade vokala och multipla motoriska tics (Tourettes syndrom)
- F50 Ätstörningar

Beskrivning av tabellernas innehåll.

Kod	KVÅ-kod (från Socialstyrelsens Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ))
Åtgärdsbeteckning	Namn på KVÅ-kod (från Socialstyrelsens Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ))
Beskrivning	Beskrivning av KVÅ-kod (från Socialstyrelsens Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ))
Kompletterade anvisning	Kompletterande anvisning av hur koden ska användas (från Baslista för KVÅ i psykiatrisk öppenvård, framtagen av yrkesföreningarna inom psykiatrin)

Utredning

Kod	Åtgärdsbeteckning	Beskrivning	Kompletterade anvisning
AA039	Klinisk undersökning av nervsystemet	<i>Beskrivningstext saknas i Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ)</i>	Avser neurologiskt status, (fördjupad undersökning av neurologiskt status utöver vad som ingår i somatisk rutinundersökning).
AA085	Undersökning med psykologiska och psykometriska instrument (i)	Bedömning av bl.a. individens uppträdande, kommunikationsförmåga, kognitioner och kognitiva resursprofil grundad på undersökning med hjälp av vedertagen skattningsskala, strukturerad intervju, test eller motsvarande. T.ex. WAIS, WISC, WCST	Avser inte symptomskattningar eller diagnostiska intervjuer, jmf AU006 och AU008
AU006	Standardiserad intervju för psykiatrisk syndromdiagnostik (i)	Fastställande av psykiatriska syndromdiagnoser med hjälp av vedertaget standardiserat diagnostiskt instrument. Undersökningen syftar till att fastställa diagnoser enligt ICD eller DSM. Exempel på instrument är SCID, MINI och Kiddie-SADS	Avser fullständigt genomförd intervju enligt anvisningar i använt instrument.

AU008	Undersökning med personlighetsdiagnostiskt instrument (i)	Bedömning av bl.a. individens uppträdande, kommunikationsförmåga, kognitioner, känslomässiga gensvar och impuls kontroll grundad på undersökning med hjälp av vedertagen skattningsskala, strukturerad intervju eller motsvarande. Undersökningen syftar till att beskriva personlighetsprofil. T.ex. Rorschach, TCI, KSP	Bedömning av mer omfattande karaktär. Ex MMPI. Avser ej SCID-II eller liknande strukturerade diagnostiska personlighetsintervjuer, ej heller enkla självskattningsskalor.
AV030	Observation i utredningssyfte (i)	I tiden mer omfattande observation för att kunna iaktta och karaktärisera t.ex. specifika anfall, beteendestörningar eller symtom som ej kan upptäckas eller uteslutas vid observation under ett ordinarie utredningssamtal	Systematisk observation av mer omfattande karaktär som genomförs i utredande syfte. Exempelvis i klassrumssituationer
AV115	Bedömning av levnadsomständigheter genom fördjupad kartläggning och analys (i)	Fördjupad kartläggning och analys av individens personliga förhållanden (innefattande t.ex. boende, ekonomi, arbete, fritidsintressen), nätverk (innefattande t.ex. familjeförhållanden, sociala kontakter, myndighetskontakter), beviljade insatser, ej tillgodosedda behov av insatser samt levnadsomständigheter i övrigt	Kartläggning och analys av sociala förhållanden av mer omfattande karaktär, som genomförs i utredande syfte.

AV133	Bedömning av aktivitetsförmåga med standardiserade bedömningsinstrument/metoder	Bedömning av aktivitetsförmåga (t.ex. att genomföra daglig rutin, tala, använda transportmedel, sköta sin egen hälsa, skaffa bostad, bistå andra, samt att engagera sig i samhällsgemenskap) med standardiserade bedömningsinstrument/metoder	Bedömning av mer omfattande karaktär. Exempelvis ADL-bedömning som genomförs i utredande syfte.
-------	---	---	---

Behandling

Generell kompletterade anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling (DU008-DU011 och DU013-DU022)

Systematisk psykologisk behandling kan ges såväl i grupp som enskilt samt internetförmedlat. För mer information, se Baslista för KVÅ i psykiatrisk öppenvård på [Socialstyrelsens hemsida](#).

Kod	Åtgärdsbeteckning	Beskrivning	Kompletterade anvisning
DU008	Systematisk psykologisk behandling, psykodynamisk (PDT) (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med psykodynamisk teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU009	Systematisk psykologisk behandling, annan (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling med annan vedertagen specifik metod än de som avses med annan kod	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU010	Systematisk psykologisk behandling, kognitiv (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med kognitiv teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU011	Systematisk psykologisk behandling, kognitiv-beteendeterapeutisk (KBT) (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med kognitiv-beteendeterapeutisk teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.

DU012	Ätträning (i)	Behandlarledd träning, individuell eller i grupp, avser beredning och/eller intagande av måltid, syftande mot ett normaliserat förhållande till mat och ätande	Används då åtgärden ingår som ett planerat träningsmoment i patientens behandlingsplan och har en målformulering som relaterar till patientens funktionsnedsättning. Träningen ska vara strukturerad och ha en teoretisk grund. / systematisk och ske enligt en vedertagen metod.
DU013	Systematisk psykologisk behandling, mentaliseringsbaserad (MBT) (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod baserad på psykoanalytiskt tänkande integrerad med anknytningsteori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU014	EMDR (i)	Eye Movement Desensitization and Reprocessing, psykologisk traumabehandling som kombinerar element från flera psykologiska skolor och användning av ögonrörelser. Syftar till desensibilisering och bearbetning	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.

DU015	ERGT (i)	Emotion Regulation Group Therapy, psykologisk behandling i grupp under begränsad tid. Syftar till ökad känsloreglerande förmåga för att minska självskadebeteende och andra impulsiva destruktiva beteenden. Ges som tilläggsbehandling	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU020	Systematisk psykologisk behandling, systemisk (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med systemisk teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU021	Systematisk psykologisk behandling, dialektisk-beteendeterapeutisk (DBT) (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med dialektisk-beteendeterapeutisk teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.
DU022	Systematisk psykologisk behandling, interpersonell (IPT) (i)	Psykologisk eller psykosocial behandling enligt specifik metod i enlighet med interpersonell teori	Används enligt generell anvisning för rapportering av systematisk psykologisk behandling, se ovan.

DU023	Psykopedagogisk behandling (i)	Samtal där pedagogiska metoder används för undervisning och rådgivning. Åtgärden syftar till att öka patientens kunskap om sina symtom och sin funktionsnedsättning samt utveckla patientens färdigheter i att hantera sin livssituation. Avser psykopedagogisk behandling som inte ingår som en integrerad del i en behandling som kodas på annat sätt, t.ex. DU011 och GB009	Avser individuell behandling där behandlingssamtalet enskilt fokuserar på den psykopedagogiska komponenten. Syftar till att koppla hur patientens symtom uppstår och vidmakthålls. Ska vara fördefinierat att detta är det huvudsakliga syftet med behandlingsbesöket. Samtalet kan även vara riktat till patientens närstående. Vid användande av strukturerade utbildningar där psykopedagogiskt material används ska GB009 alt GB010 användas. Om det psykopedagogiska behandlingsinslaget är en del av en psykologisk behandling ska behandlingskoden för den psykologiska behandlingen anges t ex DU011.
DU024	Funktionell familjeterapi (FFT) (i)	Manualbaserad behandling med en serie behandlingssessioner där terapeuten arbetar med hela familjen i syfte att minska patientens antisociala beteende eller missbruk	

DU025	Barnorienterad familjeterapi (BOF) (i)	Familjebehandling för barn vilka uttrycker sig bättre i lek än genom språk. Barnet och föräldrar videofilmas när de leker tillsammans varefter samspelet mellan barn och föräldrar diskuteras med föräldrarna utifrån inspelningen. Syftet med åtgärden är att föräldrarna ska utveckla förhållningsätt som stimulerar barnets samspelsförmåga	
DU027	Samspelsbehandling förälder och barn (i)	Strukturerad behandling av samspelet mellan förälder och barn	
DU028	Föräldraträning utifrån manualiserad metod (i)	Föräldraträning som sker utifrån manualiserad metod, exempelvis COPE (the community parent education program)	
DU030	Marte Meo (i)	Videobaserad metod med syfte att stödja och hjälpa föräldrar och andra att se behov och resurser hos barnet och de egna möjligheterna att svara utvecklingsfrämjande på barnets behov samt den egna möjligheten att påverka samspelet mellan sig själv och barnet i positiv riktning	

DU031	Bildterapi (i)	Bildterapi är en behandlingsform där bildskapande används för uttryck och kommunikation. Patienten målar bilder individuellt eller i en grupp för att söka kunskap om sig själv och sin situation.	
DV086	Kroppskännedomsträning (i)	Behandlingen syftar till att stärka personens identitetsupplevelse bland annat för att man lättare kunna uppmärksamma och hantera kroppsliga signaler på t.ex. stress. Behandlingen kan ske både individuellt och i grupp. I åtgärden ingår individuell planering, instruktion och utvärdering	Avser fysioterapeutisk åtgärd som ges i enlighet med vedertagen metod. Syftar till att leda till ökad självkännedom, rörlighet, balans, hållning och koordination. Kroppskännedomsträning används bland annat för att motverka eller behandla stressjukdomar.
GA025	Utprovning och förskrivning av övriga hjälpmedel (exklusive rullstol) (i)	Informera, instruera, prova ut, anpassa och välja lämpligt hjälpmedel (exklusive rullstol) (åtgärden ingår i förskrivningsprocessen). Utesluter: QT006 Träning i att använda hjälpmedel, QT017 Uppföljning av hjälpmedelsförskrivning, GA023 Utprovning och förskrivning av rullstol, GA004-GA022 avser utprovning och förskrivning/utlämnande av andra produkter än nämnda, GA029	Åtgärden ska endast rapporteras då den följer anvisningarna i förskrivningsprocessen så som den beskrivs av Socialstyrelsen.

		Utprovning och förskrivning av förbrukningsmaterial. ICF e115 - e145.	
GB009	Information och undervisning riktad till patient (i)	Information till och utbildning av patient av väsentligt större omfattning än vad som förekommer vid ordinära kontakter, t.ex. smärtskola, astmaskola, KOL-skola, ryggskola eller strukturerade patientutbildningar av olika slag. Artrosskola, se GB020	Avser t.ex. Ett självständigt liv, (ESL), Illness Management and Recovery, (IMR).och andra motsvarande psykoedukativa program. Jämför DU011 och DU023.
GB010	Information och undervisning riktad till närstående (i)	Information till och utbildning av närstående av väsentligt större omfattning än vad som förekommer vid ordinära kontakter, t.ex. smärtskola, astmaskola, KOL-skola, ryggskola eller strukturerade närståendebildningar av olika slag. Artrosskola, se GB020	Ska rapporteras på berörd patient, inte på de närstående. Inkluderar t.ex. Strategi.